

Kertomus kaivauksesta Uskelan pitäjän Isonkylän Vanutehtaan maalla toukokuun 9 päivänä 1936. Liitteenä 3 karttaa ja 3 valokuvaa.

Toukokuun 5 päivänä 1936 ilmoitti Salon Vanutehtaan omistaja, johtaja A. Elkiä (ent. Digert), että hänen maaltaan oli peltoa muokattaessa löytynyt kaksi muinaisesinettä ("keihäänkärki ja kypärin pää") paikalta, jossa ennen oli ollut rakennus, ja pyysi, että alue mahdollisimman pian tutkittaisiin. Allekirjoittanut matkusti sitä varten Uskelaan 8 päivänä toukokuuta ja suoritti seuraavana päivänä paikalla kaivauksen.

Kysymyksessä oli vanutehtaan ja Elkiän asuinrakennuksen välisen tien vieressä oleva vanhan Perälän torpan paikka (kartta 1, 2; valokuva N:o 1). Elkiällä oli, senjälkeen kun Perälän torpan rakennukset oli hävitetty, ollut paikalla pieni huvihuone, joka kuitenkin nyt oli siirretty pois. Maata pelloksi muokattaessa oli sitten löydetty keihäänkärki ja kilvenkupura (KM 10327: 1-2) edellinen suunnilleen kartalle merkityltä kohdalta, jälkimäisen sen lähettyviltä. Tällöin oli työ johtaja Elkiän toimesta keskeytetty.

Mitään maanpäällisiä merkkejä röykkiöstä ei ollut näkyvissä, mutta nurmen alta paljastui kuitenkin kiveystä (kartta N:o 3, valokuvat 2 - 3), ja jo raivatulla alueella oli runsaasti kiviä, jotka oli väännetty ylös. Kaivauksessa paljastunut kiveys oli tavallisen röykkiökiveyksen näköistä (kuvat 2 - 3), mutta olivat

kivet ehkä hieman tavallista pienempiä. Ne olivat yhdessä kerroksessa paitsi ruuduissa c-d 2-3, jossa oli joku suurempi kivi pienempien alla.

Kiveyksen laidalta, varsinkin ruuduissa a-c 3-5, mutta myöskin itse kiveyksenkin alueella, oli runsaasti tiiliskivenpalasia, muurilaastia, uudenaikaisia lasin- tai ruukunpaloja y.m., ilmeisiä rakennuksen jätteitä. Perälän torpan rakennukset ovatkin paikkakuntalaisten mukaan olleet juuri tällä kohden. Mitään varmasti esihistoriallisia löytöjä ei itse kiveyksestä tavattu; rautakautisilta vaikuttavat saviastianpalat N:o 10327:4-5 ovat sen ulkopuolelta, samoin kuolaimet 10327:3, jotka saattavat olla esihistorialliset, vaikka ne silloin löytöpaikallaan, tiilimurskassa, olisivat sekundääriset. Että paikalla on ollut rautakauden hauta on mielestäni kuitenkin löydöistä päätellen varmaa (kilvenkupura, keihäänkärki, saviastianpalat, poltettu luupala ruutu d 2:sta), mutta missä määrin nyt kaivauksessa paljastettu kiveys kuuluu siihen on epävarmempaa: osittain se kuitenkin lienee alkuperäistä röykkiötä.

Yhteensä kaivettiin paikalla ²20 m:n suuruinen alue. Sen laajemmalti ei kiveystä ulottunut, eikä ollut syytä laajentaa kaivausta sen ulkopuolelle. Löydöt 10327:1-7.

Helsingissä 8 päivänä syyskuuta 1936.

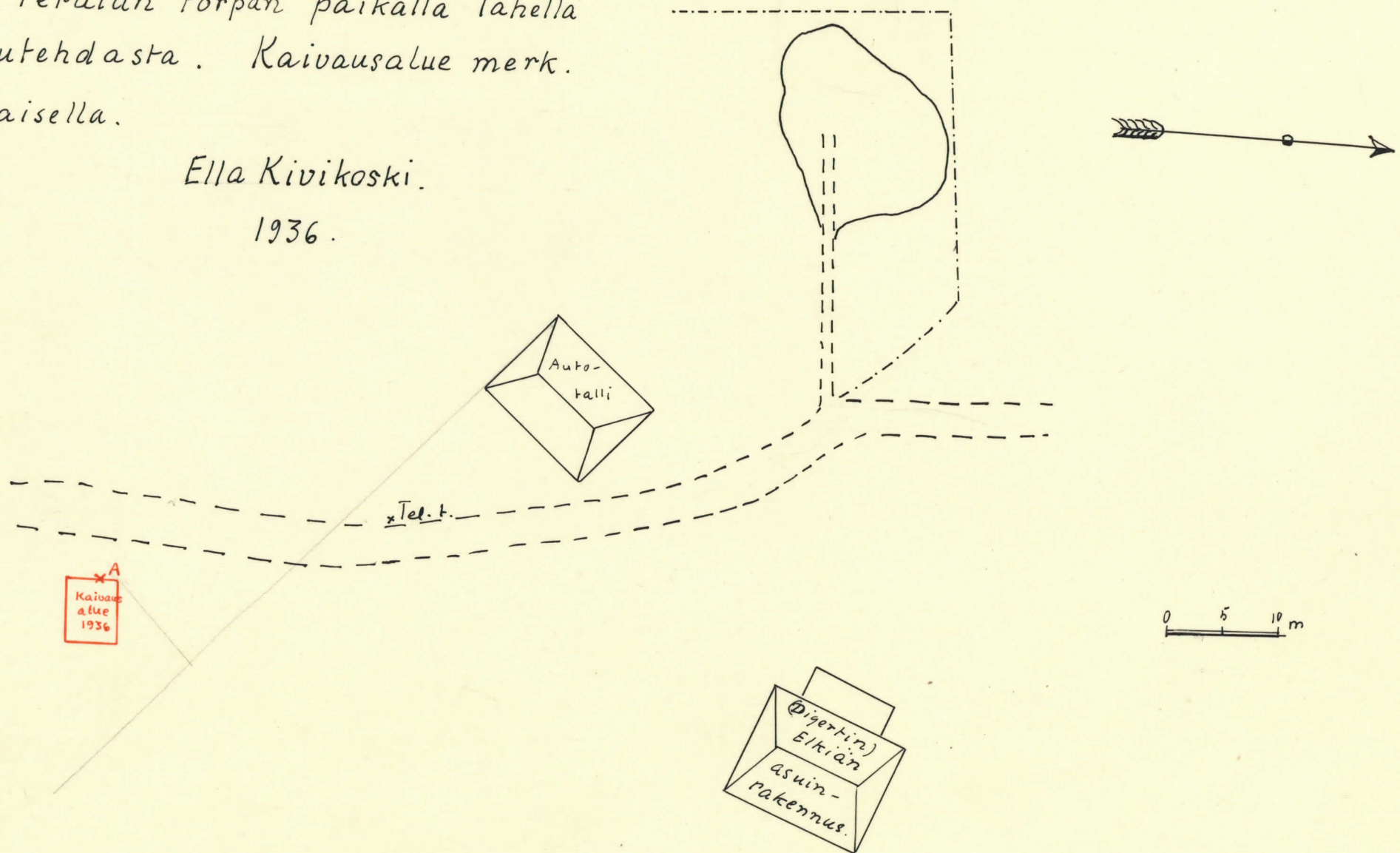
Emma Kivikoski

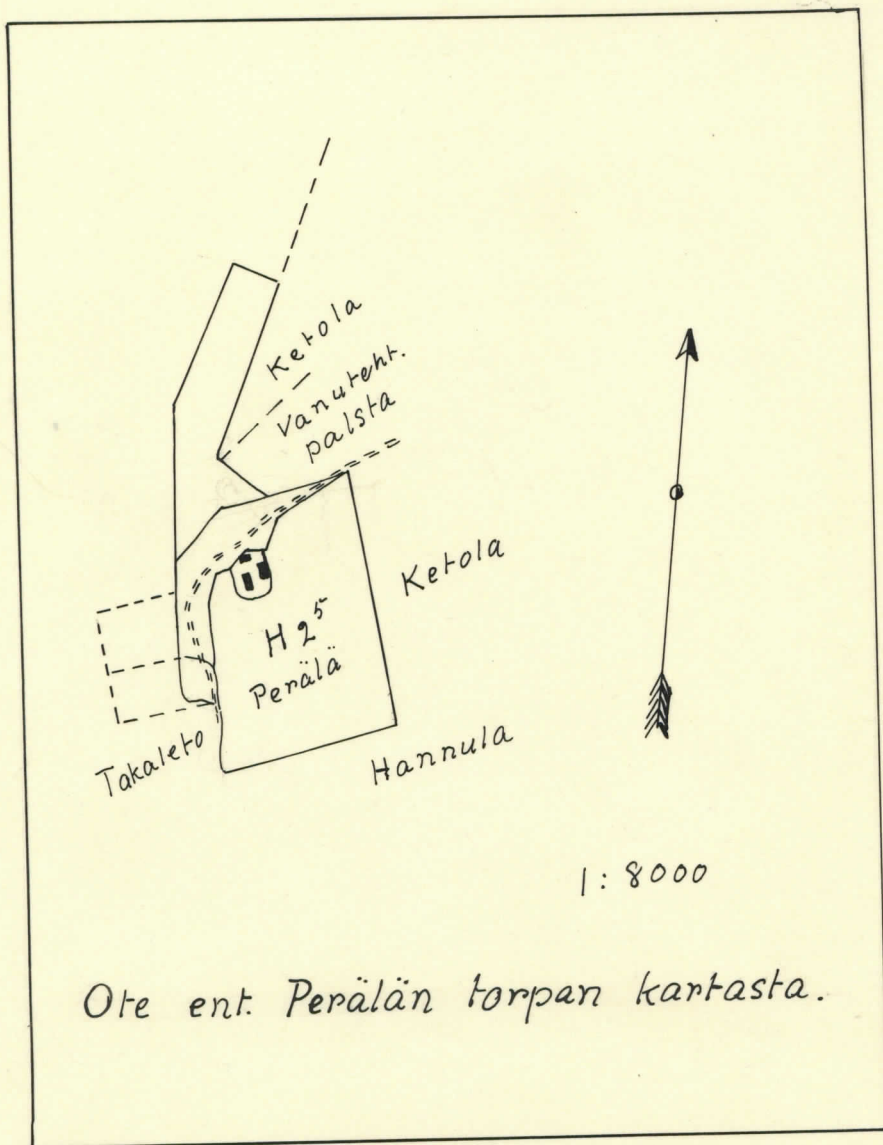
Uskela, Isokylä.

Röykkiö Elkiän (Digertin) palstalla
ent. Perälän torpan paikalla lähellä
Vanutehdasta. Kaivausalue merk.
punaisella.

Ella Kivikoski.

1936.

1. Kaivauspaikka valokuvattuna Vanuteh-
taan autotallin luota Saloon päin. Miehet
kaivauspaikalla. Oikealla vanutehtaasta van-
hempi rakennus.

levy 10456.

2. Röykkiö paljastettuna. Valokuva O:sta
päin. Taustalla vanutehtaasta uudempi
rakennus.

levy 10457.

3. Röykkiö paljastettuna. Valokuva W:stä
päin.

levy 10458.